
Ostróda, st. II, gm. loco, woj olsztyńskie, AZP 25-56

Informator Archeologiczny : badania 32, 246-247

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Uchwycono lico zachodnie na wysokość ca 3,5 m. i na odcinku ca 4 metrów u podstawy i 1 m w zachowanym stropie. Mur zbudowano z dużych kamieni narzutowych układanych warstwowo i łączonych na zaprawę wapienną. Na wysokości ca 97,35 wystąpiła niewielka odsadzka fundamentowa, natomiast na wysokości ca 100,05 m n.p.m. uchwycono rolkę ceglaną z cegieł układanych główkowo na płask. Fundament kamienny baszty miał w tym miejscu 2,8 m. wysokości. Podsumowując należy stwierdzić, iż prace prowadzono w rejonie, w którym od średniowiecza przebiegała tzw. Okrężnica czyli ulica przymurna. Ulica ta w początkach funkcjonowania miasta była częściowo nasypem wykonanym z gliny (w partii przylegającej do murów), częściowo zaś (od strony północnej) wykonano nawierzchnię z faszyny ograniczonej dylami dębowymi. W czasach późniejszych (około połowy XIV wieku) była moszczona drewnem. Pomimo, iż moszczenia tego nie uchwycono na całej szerokości, z dużym prawdopodobieństwem można założyć, iż takie właśnie było. Materiał zabytkowy pozyskany w trakcie prowadzenia prac ziemnych był stosunkowo nieliczny. Były to głównie fragmenty ceramiki naczyniowej, fragmenty kafli i szkła (między innymi duży fragment nóżki kieliszka XVII/XVIII-wiecznego) oraz nieliczne fragmenty przedmiotów skórzanych i metalowych.

Materiały i dokumentacja z badań są przechowywane w archiwum PSOZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

OSTRÓDA, st. II, gm. *loco*, woj olsztyńskie, AZP 25-56

- zamek późnośredniowieczny (XIV-XV w.)

Badania wykopaliskowe, wyprzedzające budowę, przeprowadzone przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez Stowarzyszenie na Rzecz Muzeum Regionalnego w Ostródzie. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię około 90 m².

Badania archeologiczne w rejonie gdaniska miały na celu odsłonięcie i zadokumentowanie elementów architektonicznych obiektu a także całkowitą eksplorację jego nawarstwień. Były one związane z pracami na rzecz zagospodarowania przestrzennego terenu wokół zamku, a co za tym idzie planem uczytelnienia gdaniska w terenie. Wykop założono przy północnym skrzydle zamku na przedłużeniu korytarza prowadzącego w kierunku danskera. Ponadto w tym samym rejonie obiekt ten zaznaczył na planie zamku Steinbrecht. Wykop, który pierwotnie miał wymiary 2 x 10 m, po wielokrotnych zmianach związanych z odsłanianymi elementami osiągnął wymiary 2 x 20 metrów, przy czym w miejscach wystąpienia filarów rozszerzano go zgodnie z ich wymiarami. W ten sposób odsłonięte trzy filary w rzucie prostokątne o wymiarach 5 x 2,6 m (1 filar), 5,6 x 2,9 m (2 filar) i 8,2 x 3,2 m (3 filar) i oddalone od siebie o ca 3,8 i 3,9 m. Pomimo bardzo utrudnionych warunków pracy związanych z silnie podsiąkającą wodą gruntową wykop niemal na całej długości doprowadzono do poziomu zalegania calca. Jedynie przy samej ścianie fundamentowej północnego skrzydła zamku nie zdołano osiągnąć poziomu zalegania nawarstwień calcowych, a tym samym spągu ławy fundamentowej. Woda w tym miejscu przybierała z taką samą intensywnością, co możliwość jej odbierania przez pompę.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono między innymi, że przy budowie północnego skrzydła zamku używano z całą pewnością szalunków, podobnie zresztą jak w przypadku partii spągowych filarów gdaniska. Ciekawostką jest tutaj fakt, iż nawarstwienia związane z użytkowaniem tego przybytku, w postaci zlasowanych fekalii i dużej ilości odpadów drewna, wystąpiły nie między 2 i 3 filarem, a między 1 i 2. Natomiast między 2 i 3 filarem uchwycono jedynie nawarstwienia zasypiskowe w stropie oraz naturalne warstwy wodne w postaci torfu i roślinności wodnej. Ponadto w miejscu tym wystąpił rodzaj „chodnika” drewnianego ograniczonego pionową deską od strony północnej, a biegnącego po osi wschód - zachód, a więc wzdłuż przebiegu fosy i równoległe do filarów gdaniska. Ze względu na niewielką szerokość wykopu interpretacja tego elementu na obecnym etapie nie jest możliwa. W miejscu tym nie stwierdzono obecności nawarstwień, które można by wiązać z użytkowaniem latryny. W związku z tym zaistniała konieczność kontynuowania badań zarówno w kierunku zachodnim między 2 a 3 filarem, jak też wydłużenia wykopu w kierunku północnym (rzeki Drwęcy). Niestety ograniczenia czasowe nie pozwoliły na ich wykonanie w roku

bieżącym, dlatego też postanowiono, że będą one kontynuowane wiosną 1999 roku. Być może, iż nawarstwienia, które uchwycono jako użytkowe między 1 a 2 filarem, należy wiązać tylko z czasowym użytkowaniem gdaniska w tym miejscu, jeszcze przed jego ukończeniem, a docelowe miejsce znajdowało się poza 3 filarem, co niewątpliwie rozstrzygną przyszłe badania. Na taką interpretację zdaje się wskazywać fakt, iż miąższość warstwy fekalii z odpadami drewna była tu stosunkowo niewielka i nie przekraczała ca 0,3 - 0,4 m. Z warstwy tej pozyskano liczne fragmenty przedmiotów drewnianych w postaci toczonych talerzy i naczyń klepkowych o niewielkich rozmiarach. Bardzo nieliczny w tym miejscu był natomiast materiał ceramiczny występujący niemal wyłącznie w pojedynczych egzemplarzach. Wyjątek stanowią tu pozostałości dużego garnka, które pozwoliły na jego wyklejenie i dokonanie całkowitej rekonstrukcji. Garnek ten można datować na XIV/XV wiek. Fragmenty ceramiki były natomiast bardzo liczne w nawarstwieńcach zasypiskowych fosy. Również bardzo nieliczne, jak na charakter badanego miejsca były pozostałości przedmiotów skórzanych i metalowych (1 egzemplarz). Wszystkie przedmioty drewniane poddano zabiegom konserwacyjnym. W trakcie prac wykonano rzut poziomy odsłoniętych relikwów gdaniska oraz dokumentację rysunkową partii fundamentowych filarów, północnego skrzydła zamku i profilu nawarstwień od ściany zamku, aż do 20 metra wykopu (skraj północny). Najciekawszą konkluzją przeprowadzonych badań jest fakt, iż nie potwierdził się kształt gdaniska, który widnieje na planie Steinbrechta, w postaci kwadratowej wieży na jego skraju północnym. To jednak wymaga potwierdzenia dalszymi badaniami. Na zakończenie prac pobrano próbki z drewnianych elementów konstrukcyjnych do badań dendrochronologicznych. Z wykonanych siedmiu prób uzyskano daty zamykające się w przedziale od 1352 do 1389 roku.

Materiały i dokumentacja z badań są przechowywane w archiwum PSOZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

Ostrów Lednicki, st. 1, gm. Łubowo, woj. poznańskie, AZP 50-32/22 - patrz: wczesne średniowiecze

PIECHOWICE, st. 4, gm. *loco*, woj. jeleniogórskie, AZP 85-15/23

- huta szkła (późne średniowiecze, XIV-XV w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 27 lipca do 14 sierpnia przez Macieja Nawrockiego, Roberta Rzeszowskiego, Małgorzatę Markiewicz (Uniwersytet im. M. Kopernika w Toruniu, Muzeum Okręgowe w Jeleniej Górze). Finansowane przez PSOZ, Uniwersytet im. M. Kopernika w Toruniu oraz Muzeum Okręgowe w Jeleniej Górze. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 1,5 ara.

Cztery równoległe wykopy sondażowe o szerokości 2 m i długości 20-25 m, usytuowane wzdłuż linii północ-południe.

Do głębokości 30-40 cm zalegał humus, natomiast poniżej w większości wykopów stwierdzono warstwy kulturowe.

Natrafiono na zarysy pięciu obiektów w postaci przebarwień czerwonej, silnie spieczonej gliny, zamieszane z oszkliwionymi kamieniami, spalenizną oraz materiałem ceramicznym i szklarskim oraz przedmiotami metalowymi.

Materiały i dokumentacja z badań są przechowywane w Muzeum Okręgowe w Jeleniej Górze.

Wyniki badań zostaną opublikowane w czasopiśmie „Archaeologica Historica Polona”, Toruń.

Badania będą kontynuowane.

Podłoziny, st. 2, gm. Dopniewo, woj. poznańskie, AZP 53-25/58 - patrz: neolit